

ДМИТРІВСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА
Бучанського району
Київської області

СІМДЕСЯТА СЕСІЯ ВОСЬМОГО СКЛИКАННЯ

Р І Ш Е Н Н Я

с.Дмитрівка

23 січня 2026 року

№ 3/70

Про затвердження Програми боротьби з карантинними рослинами на території
Дмитрівської сільської ради Бучанського району Київської області
на 2026-2027 роки

З метою локалізації та ліквідації вогнищ небезпечних карантинних бур'янів – амброзії полинолистої та борщівника Сосновського на території сіл ради, зменшення кількості випадків захворювань на алергію серед населення, пов'язаних із цвітінням амброзії, враховуючи позитивний висновок спільного засідання депутатських комісій, сесія Дмитрівської сільської ради

В И Р І Ш И Л А :

1. Затвердити Програму боротьби з карантинними рослинами на території Дмитрівської сільської ради Бучанського району Київської області на 2026-2027 роки (додається).
2. Контроль за виконанням даного рішення доручити здійснювати комісії з питань планування фінансів, бюджету, соціально-економічного розвитку, підприємництва, комунальної власності, житлово-комунального господарства.

Сільський голова (підпис)

Дідич Т.Т.

З ОРИГІНАЛОМ ЗГІДНО : Сільський голова

Дідич Т.Т.

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення 70 сесії 8 скликання
Дмитрівської сільської ради
Бучанського району Київської
області 23.01.2026р № 3/70

ПРОГРАМА
боротьби з карантинними рослинами на території Дмитрівської сільської
ради Бучанського району Київської області
на 2026-2027 роки

с. Дмитрівка
2026 р.

1. Загальні положення

Програма боротьби з карантинними рослинами на території Дмитрівської сільської ради (далі – Програма) розроблена у відповідності до статті 50 Конституції України, Законів України «Про карантин рослин» від 30.06.1993 року № 3348-XII, «Про благоустрій населених пунктів» від 06.09.2005 року № 2807-IV, «Про захист рослин» від 14.10.1998 № 180-XIV, «Про охорону земель» від 19.06.2003 № 962-IV, «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 року № 280/97-вр, «Про забезпечення санітарного та епідемічного добробуту», наказів Мінрегіонбуду України від 10.04.2006 № 105 «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України», Мінагрополітики України від 27.01.2005 № 40 «Про затвердження Інструкції з виявлення, локалізації та ліквідації вогнищ карантинних бур'янів.

Необхідність розробки Програми викликана відсутністю комплексної системи боротьби з карантинними рослинами, насамперед амброзією полинолистою, яка набула значного поширення на території Дмитрівської сільської ради і негативно впливає на довкілля.

Програма спрямована на розв'язання проблеми поширення карантинних рослин, зокрема, амброзії полинолистої та борщівника Сосновського, залучення до цього суб'єктів господарювання, підприємств та установ усіх форм власності та мешканців Дмитрівської сільської територіальної громади.

2. Склад проблеми та обґрунтування необхідності її розв'язання шляхом розроблення і виконання Програми

Карантинні рослини – це особливо шкідливі адвентивні види, яких немає на території країни або вони наявні обмежено і чисельність яких регулюється спеціальними заходами.

Обмежено-поширеними на території сіл ради є амброзія полинолиста, борщівник Сосновського.

Амброзія полинолиста як адвентивний вид, при відсутності стримуючих факторів (хвороб та шкідників) швидко розповсюджується, перемагаючи в конкуренції з місцевими видами завойовує нові території.

Причиною швидкого поширення амброзії полинолистої у населених пунктах є те, що цей вид має ряд біологічних особливостей, до яких належать:

- висока насіннева продуктивність (80-100 тис. штук з однієї рослини);

- насіння молочної та воскової стиглості здатне дозрівати і давати повноцінні сходи, зберігаючи життєздатність протягом 40 років, чим утворюється значний за обсягом запас насіння у ґрунті;

- рослина має потужну кореневу систему, що проникає вглиб до 4 м;

- рослині властива висока регенераційна здатність, після скошування амброзія здатна давати від кореневих частин нові паростки, які утворюють суцвіття і формують життєздатне насіння;

- рослина здатна добре витримувати (до 2 тижнів) підтоплення, утворюючи при цьому додаткове коріння.

Розвиваючи велику надземну вегетативну масу, амброзія полинолиста здатна пригнічувати і витіснити як культурні рослини так і бур'яни.

При великому забур'яненні надмірно висуюються й виснажуються ґрунти.

Амброзія полинолиста засмічує вулиці та подвір'я, узбіччя доріг, береги водойм, пустирі, створює неестетичний, занедбаний вигляд територій парків, скверів та інших зелених зон населених пунктів.

Крім шкідливого впливу на культурні рослини, негативно впливає на здоров'я людини. Пилосі рослини з роду амброзія є сильним алергеном і викликає алергічні захворювання (бронхіальна астма, алергічний риніт, atopічний дерматит, контактні дерматити). У фазі цвітіння амброзія виділяє велику кількість сапоніну, що викликає алергію у багатьох людей. У пилку містяться особливі білки - антигени Є і К, які проникають через слизову оболонку верхніх дихальних шляхів людини. При попаданні пилкового зерна на слизову оболонку, білки надходять у кров і лімфу. В результаті розвивається нежить, слезотеча, задишка, відчувається головний біль, підвищується температура, проявляються напади бронхіальної астми і втрачається працездатність. Амброзія виділяє ефірні масла, що викликають головний біль.

Алергени містяться також в насінні і листі амброзії. Вони можуть викликати у людей дерматити.

Лікування алергії, спричиненої пилом амброзії, тривале і не завжди успішне. ст. 50 Конституції України гарантує «право на безпечне для життя і здоров'я довкілля». Тому для реалізації конституційного права громадян необхідно прийняти і втілити в життя документ, який буде організовувати роботи, котрі забезпечать це право.

3. Методи ліквідації карантинних рослин

Враховуючи біологічні особливості амброзії та умови населеного пункту, для ефективної боротьби необхідно запровадити на території сільської ради окреме і комплексне застосування механічного, хімічного та фітоценотичного методів.

Метод «виривання з коренем» - виривання амброзії з коренем починаючи з початку вегетації до початку формування насіння (приблизно першої декади серпня.) З метою зменшення травмування, за 2-3 тижні до виривання потрібно скосити траву на території де планується виривання амброзії.

Метод косіння - дворазове скошування рослин амброзії з метою зменшення кількості пилку безпосередньо перед цвітінням з середини липня до початку формування насіння (приблизно в перші декаді серпня). Косіння в більш пізній період допускається лише за умови утилізації скошеної трави з насінням амброзії полинолістої.

«Метод збору урожаю» - косіння з утилізацією скошеного разом з насінням після закінчення цвітіння (в кінці вересня – жовтні) місяці. Даний метод основний на тому, що амброзія однолітня рослина, тому внаслідок збору і ліквідації насіння, вона може відновлюватись лише за рахунок насіння минулих років, але кількість старого насіння, котре проростає з кожним наступним роком суттєво зменшується.

Хімічний метод – застосування для обприскування рослин амброзії на засмічених ділянках безпечних засобів, які пригнічують ріст та розвиток амброзії або гербіцидів відповідно до Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні. Хімічний метод потрібно застосовувати до зав'язування насіння. Знищення рослини після появи насіння втрачає сенс. Потенційна небезпека гербіцидів, їх накопичення та забруднення довкілля викликає необхідність пошуку нових безпечних для навколишнього середовища та здоров'я людини засобів боротьби з амброзією

«Метод провокації» - розпушений ґрунт – ідеальне середовище для проростання насіння амброзії. Тому для провокації проростання максимальної кількості насіння амброзії полинолістої проводять лушення, або культивуацію верхнього шару ґрунту. Після проростання амброзії культивуацію повторюють доти, доки амброзія перестане проростати. Замість повторної обробки ґрунту можна кілька разів використати хімічний метод.

Фітоценотичний метод – після «методу провокації» висівання на цих ділянках багаторічних злаково-бобових травосумішей або газонних трав чи розстиланням газонних рулонів. Штучне створення зарослей багаторічних трав сприяє пригніченню росту амброзії полинолістої. Добре себе зарекомендувало застосування суміші багаторічних злакових трав з бобовими, які розростаючись на другий-третій рік, практично повністю витісняють амброзію полинолісту з території. У зв'язку з тим, що багаторічні трави повільно ростуть в перший період вегетації, найбільш ефективним є поєднання попередньої обробки ґрунту для знищення вегетуючої амброзії з наступним посівом багаторічних трав і травосумішей в оброблений ґрунт.

Фітоценотичний метод буде значно ефективнішим, якщо в перші два-три роки розростання трав поєднати його з методом вириванням з коренем, або методом збору урожаю.

Підбір трав для посіву проводиться з урахуванням умов вирощування.

Для ефективної боротьби з карантинними рослинами необхідно не тільки комплексне застосування механічного, хімічного і фітоценотичного методів, а й підвищення відповідальності за неналежне утримання земельних ділянок їх власників та орендарів, прилеглої території – суб'єктів господарювання. Очищення власних земельних ділянок та прилеглих територій сприяє зменшенню площі розповсюдження карантинних рослин і зниження їх негативного впливу на довкілля.

Насіння амброзії полинолістої досить велике до 3-4 мм в діаметрі. Воно не поширюється

дощовою та талою водою, насінням соняшнику та злаків. Тому одна з ефективних стратегій ліквідації амброзії полинолистої заключається в створенні на великих заражених територіях локальних «територій без амброзії». На цих територіях має бути максимально знищена амброзія і з кожним роком ця територія має розширюватись за рахунок прилеглих до неї територій. Цим можна максимально утруднити попадання нового насіння на вже очищені території.

4. Мета Програми

Мета Програми полягає у проведенні комплексу заходів по виявленню, локалізації та ліквідації вогнищ амброзії полинолистої та борщівника Сосновського на території Дмитрівської сільської ради, зменшенні кількості випадків алергічних проявів від амброзії серед населення та профілактика опіків 1—3 ступенів внаслідок контакту з борщівником Сосновського, підвищенні ефективності виробництва сільськогосподарської продукції, посиленні уваги широких верств населення та громадськості до існуючої проблеми шляхом популяризації знань та роз'яснень щодо шкідливості бур'яну-алергену, приведенні в належний фітосанітарний, екологічний та естетичний стан території, забезпеченні контролю за виконанням та проведенням заходів проти карантинного бур'яну підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, посадовими особами та громадянами.

5. Основні завдання Програми

Створення системи дій і взаємодії між органами влади, підприємствами всіх форм власності, громадськими організаціями і громадянами по ліквідації амброзії та інших карантинних рослин.

Забезпечення виконання та проведення заходів проти карантинних рослин підприємствами, установами, організаціями, закладами незалежно від форми власності та домогосподарствами і власниками та орендарями земельних ділянок.

Виконання заходів щодо локалізації та ліквідації карантинних рослин в місцях їх розповсюдження із комплексним застосуванням механічного, фітоценотичного та хімічного методів.

Привернення уваги населення та громадськості Дмитрівської сільської ради до проблеми, пов'язаної із зараженням земель карантинними рослинами. Ознайомлення населення з карантинними рослинами та методами боротьби з ними.

З метою забезпечення збалансованих та комплексних заходів боротьби з амброзією полинолистою в найближчі роки пріоритетне значення має надаватись створенню електронної карти поширення амброзії і організація системи її щорічного оновлення.

Створення системи невідворотності покарання за невжиття заходів для знищення амброзії полинолистої.

6. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, строки та етапи виконання Програми

З метою забезпечення збалансованих та комплексних заходів боротьби з амброзією полинолистою в найближчі роки пріоритетне значення буде надаватись: механічним, агротехнічним та хімічним методам боротьби, що застосовуватимуться одночасно.

У населених пунктах:

- створенню штучних фітоценозів з багаторічних трав у вогнищах амброзії полинолистої. Цей варіант фітоценотичного контролю заснований на здатності багаторічних трав пригнічувати рослини амброзії і зменшувати її чисельність;
- систематичному скошуванню рослин амброзії полинолистої з початку вегетації (квітень – травень) до цвітіння (кінець липня – початок серпня); вириванню рослин амброзії з корінням та їх знищенню шляхом спалювання у спеціально призначених місцях або подрібнення з наступним захороненням решток у санітарних ямах;
- знищенню рослин амброзії на засмічених присадибних ділянках агротехнічним методом (перекопування або приорювання ґрунту з подрібненням рослинних решток) та (при можливості) з наступним висівом на цих ділянках багаторічних низькорослих або газонних трав .

На узбіччях доріг (автошляхів), лісосмуг, землях загального призначення:

- застосуванню для обприскування гербіцидів відповідно до Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні (зі змінами та доповненнями) .

- підсіву багаторічних низькорослих або газонних трав;
- систематичному скошуванню рослин амброзії полинолистої з початку вегетації (квітень – травень) до цвітіння (кінець липня – початок серпня).

У полях сівозміни (після збирання попередника або в осінньо - весняний період):

- дотриманню технології обробітку ґрунту, що включає своєчасний передпосівний його обробіток, оптимальні строки сівби, догляд за посівами, збирання тощо;
- застосуванню для обприскування гербіцидів відповідно до Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні ;
- дотриманню сівозміни, обов'язковому висіву просапних культур та багаторічних трав, що повинні чергуватися, по можливості не висівання протягом 3-х років на враженому полі соняшника, кукурудзи тощо; передпосівному внесенню у ґрунт гербіцидів та проведенню дворазового лушення рослинних решток.

У промислових садах, розсадниках:

- дотриманню технології обробітку ґрунту.

У залишених полях, що повністю заростають:

- обробці полів гербіцидами суцільної дії; скошуванню рослин амброзії полинолистої до цвітіння;
- проведенню дворазового лушення або дискування (вздовж і поперек поля) та культивації; посіву багаторічних трав або просапних культур.

Виконання Програми у п'ятирічний термін в один етап передбачає значне знищення карантинного бур'яну на території сіл ради.

7. Фінансове забезпечення Програми

Джерелами фінансування заходів Програми є: сільський бюджет, кошти підприємств, установ та організацій, а також інші джерела, не заборонені законодавством.

8. Очікувані результати виконання Програми

Реалізація Програми дасть можливість :

- зменшити площі зараження карантинними рослинами, в тому числі амброзією полинолистою ;
- забезпечити раціональне використання земель;
- створити штучні фітоценози із багаторічних трав у вогнищах амброзії полинолистої, що зменшить вплив амброзії на людину як алергену та покращить фітосанітарний, естетичний стан території;
- зменшити кількість випадків алергічних проявів від амброзії полинолистої серед населення;
- протидіяти розвитку процесів деградації земель та погіршення якості угідь, а також зберегти території у природному чи близькому до природного стані.

9. Система управління та контролю за ходом виконання Програми

Організаційне забезпечення реалізації Програми і контроль за виконанням передбачених Програмою заходів здійснює виконавчий комітет Дмитрівської сільської ради та депутати на своїх округах.

Для реалізації Програми виконавчий комітет Дмитрівської сільської ради щорічно надає на розгляд сесії сільської ради перелік заходів на наступний рік.

З метою координації діяльності виконавців Програми, розпорядженням сільського голови створюється робоча група.

Сільський голова (підпис) Дідич Т.Т.

З ОРИГІНАЛОМ ЗГІДНО : Сільський голова

Дідич Т.Т.